

MAIKA: U ovo doba?
RUDOLF: Da.
MAIKA: Slučajno sam prošla.
RUDOLF: U ovo doba? Dvadeset do četiri?...
MAIKA: Da.
Stanka.

MAIKA: Ja hoću da povučete ono što ste rekli danas po-
podne.
RUDOLF: Što da povučem?
MAIKA: Ono što ste rekli.
RUDOLF: Kako da to povučem... kad je već rečeno.
Kad već postoji.

PREMIJERE MAIKA: To što ste rekli nema sa mnom nikakve veze.
FESTIVALI RUDOLF: Ima... inače to ne bih rekao.
OBLJETNICE MAIKA: Nije točno i to što ste mi rekli ne može biti... to
sa mnom nema nikakve veze.
RAZGOVOR *Kratka stanka.*

GLAZBENI MAIKA: Ne poznajete me. Nikad me prije niste vidjeli.
TEATAR *Ne prolama se zemlja kada me nema.*
ESEJ RUDOLF: Ni sam to ne mogu objasniti.
Kratka stanka.

TEMAT RUDOLF: Ali ipak je tako.
GAVRAN U MAIKA: Što to?
PARIZU RUDOLF: Volim te od trenutka kada si otišla odavde.
Ako sad opet odeš, ja ne znam što će se zbiti.

IZ STRANIH MAIKA: Ja mogu reći što će se zbiti...
ČASOPISA *Vadi krhotinu stakla koju uz sebe nosi od podneva.*

TEORIJA MAIKA: Nas dvoje, nas dvoje jedno s drugim nemamo
IZ POVIJESTI ništa. Ako sad ne povučete ono što ste rekli, pre-
križit ću to. Prekrižit ću to ovom krhotinom.
Kratka stanka.
Dva puta prede staklom dijagonalno preko lica.
On joj hoće prići, ali ostaje gdje jest. Ona krvari.

NOVE RUDOLF: Ali to ništa ne mijenja...
KNUJIGE *Stanka.*

DRAME RUDOLF: To ništa ne mijenja.
*Korakne k njoj. Ona vadi pištolj koji je našla i ustrijeli
ga s razdaljine otprilike dva do tri metra.*

4.18.

*Hans, ne može se smiriti, čak ni sada, usred noći.
Izdao ga je glas. Ne može više, ali mora nastaviti, ne
može prestati.*

*Palci, kažiprsti i srednji prsti lijeve i desne ruke pret-
varaju se u krokodilska usta koja se otvaraju i zatvara-
ju.*

*Ruke se stišću u pesnice i on poput majmuna udara
o svoje grudi.*

*Oba kažiprsta izvijaju se u vis, potom se njegove ruke
šire poput orlovih krila.*

*Kažiprsti koje drži ispod nosa predstavljaju mačje br-
kove, kažiprst i srednji prst desne ruke predstavljaju
dugačke mišje zube.*

*Lijeva ruka provlači se ispod pazuha desne koja se
još uvijek drži nosa: slonovska surla. Ponovljen pljesak,
a potom kažiprst jedne ruke izraste iz čela poput roga
jednoroگا.*

I tako stalno ispočetka.

4.19.

*Roker s plastičnom vrećicom pješači kući. Posrće i
teško napreduje. Kad zastane, zaurla.*

ROKER S PLASTIČNOM VREĆICOM: Maiden!

Stanka.

ROKER S PLASTIČNOM VREĆICOM: Maiden!

4.20.

*Čovjek u ogrtaču za kupanje ustao je još jednom i
izišao pred kuću: ne može se pomiriti s tim da je pas
otišao i da se neće vratiti. Stoji na ulici, puši i ne zna bi
li ga zvaao ili ne. Započne pa odustane, i tako opet i
opet.*

ČOVJEK U OGRTAČU ZA KUPANJE: Pčelice...

Kratka stanka.

ČOVJEK U OGRTAČU ZA KUPANJE: P...

Kratka stanka.

ČOVJEK U OGRTAČU ZA KUPANJE: P...

*Stalno prekida samoga sebe jer zna da to nema
nikakvog smisla.*

ČOVJEK U OGRTAČU ZA KUPANJE: Pčelice...

*Krene još malo niz ulicu, gleda, hoće zazvati još jedan-
put, ali odustane.*

Kraj.

ROLAND SCHIMMELPFENNIG

Žena od prije

© S. Fischer Theaterverlag, Frankfurt/Main 2004
Pražvedba Akademietheater Wien, rujana 2004.

S njemačkoga preveo Dubravko Torjanac

OSOBE

FRANK oko tridest pet godina
 CLAUDIA njegova žena
 ROMY VOGTLÄNDER
 ANDI sin Franka i Claudije
 TINA Andijeva prijateljica

PREMIJERE *Naznake vremenskih skokova na početku scena moraju se jasno naznačiti natpisima, najavom ili drugim sredstvima.*

OBLJETNICE
 RAZGOVOR *Prostran hodnik stana u staroj stambenoj zgradi. Iz hodnika koja vode četvora vrata: dvokрила ulazna vrata, vrata kupaonice, vrata koja vode u sinovu sobu i vrata spavaće sobe roditelja. Evantualno prolaz ili još jedna vrata koja vode u dnevnu sobu i kuhinju. Mnogo prostora. U hodniku su već spakirane kutije spremne za selidbu – namještaja ili slika više nema.*

GAVRAN U PARIZU

IZ STRANIH ČASOPISA

TEORIJA

IZ POVIJESTI

NOVE KNUJGE

DRAME

1.

Frank kraj zatvorenih ulaznih vrata. Claudia, njegova žena, dolazi iz kupaonice u kućnom ogrtaču i s ručnikom omotanim oko glave .

CLAUDIA: S kim razgovaraš?

FRANK: Ja?

CLAUDIA: Da, s kim razgovaraš?

FRANK: Sa... ni s kim. S kim bih razgovarao?...

CLAUDIA: Učinilo mi se da sam čula nečiji glas... ti si ipak s nekim razgovarao...

FRANK: Nisam... otkud ti to?

CLAUDIA: Jer sam čula glasove.

FRANK: Glasove...

CLAUDIA: Glasove, da, glasove...

FRANK: Ali bila si u kupaonici...

CLAUDIA: Jesam, da...

FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova...

CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika.

FRANK: Odavde... glasovi...

CLAUDIA: Da, glasovi... odavde iz hodnika.

Kratka stanka.

FRANK: Tu nema nikoga.

Kratka stanka.

CLAUDIA: Ali netko je tu bio.

Kratka stanka.

FRANK: Ovdje nema nikoga.

Ona otvara vrata stana. Tik pred vratima stoji Romy Vogtländer. Nosi kratak kaputić.

Stanka.

CLAUDIA: Tko je to?

Šutnja.

CLAUDIA: Tko je to?

Kratka stanka.

FRANK: To...

Kratka stanka.

FRANK: To je Romy Vogtländer...

Kratka stanka.

FRANK: To je Romy Vogtländer koju sam posljednji put vidio prije 24 godine.

Kratka stanka.

CLAUDIA: Zašto mi ne kažeš da ova žena stoji pred vratima?

Stanka.

CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš?

Kratka stanka.

CLAUDIA: Zašto mi lažeš...

Kratka stanka.

FRANK: Pa i ja sam potpuno iznenađen što se pojavila.

Kratka stanka.

ROMY V.: Ovaj je čovjek prije 24 godine bio moja velika ljubav.

Kratka stanka.

ROMY V.: Bili smo par, prije.

Kratka stanka.

ROMY V.: I još smo i danas.

Kratka stanka.

CLAUDIA: Što?

ROMY V.: On i ja – bili smo par, prije, i još smo i danas. Claudia svom mužu Franku opali pljusku i zalupi Romy vrata.

2.

Deset minuta prije. Prazan hodnik stana. Šum tuša iz kupaonice. Zvoni. Dolazi Frank, prilazi interfonu.

FRANK: Da?

Ništa.

FRANK: Halo? Halo?

Ništa.

FRANK: Halo?

Odlazi. Ponovno zvono. Frank se vraća, skida slušalicu interfona.

FRANK: Halo?

Ništa. Vrača slušalicu, odlazi. Kucanje na vratima. Frank se zaustavi. Tišina. Ponovno kucanje. Frank se vraća k vratima.

FRANK: Halo? Tko je tu?

Ponovno kucanje.

	<p>FRANK: Halo? <i>Tišina. On iznenada otvara vrata. Ispred je žena u kratkom kaputiću.</i></p> <p>FRANK: Da? <i>Šutnja.</i></p> <p>FRANK: Da, molim? <i>Šutnja.</i></p> <p>FRANK: Slušajte... ROMY V.: Ja sam te tražila... Nije bilo jednostavno pronaći te...</p>	<p>ROMY V.: Sjećaš se još? FRANK: Da... može biti. ROMY V.: I sad sam došla da održiš riječ. <i>Stanka.</i></p> <p>FRANK: Što? ROMY V.: Sad sam ovdje da ispuniš obećanje. Ovdje sam da te podsjetim na obećanje... FRANK: Na koje obećanje?... ROMY V.: Na obećanje... da ćeš me uvijek voljeti, to si rekao. <i>Stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Da, glasovi... odavde iz hodnika. <i>Kratka stanka.</i></p> <p>FRANK: Tu nema nikoga. <i>Kratka stanka.</i></p> <p>CLAUDIA: Ali netko je tu bio. <i>Kratka stanka.</i></p> <p>FRANK: Ovdje nema nikoga. <i>Ona otvara vrata stana. Tik pred vratima stoji Romy Vogtländer. Nosi kratak kaputić.</i> <i>Stanka.</i></p>	<p>ROMY V.: On i ja – mi smo bili par, prije, i još smo i danas. <i>Claudia opali Franku šamar. Zalupi vratima.</i></p>
PREMIJERE	<p>FRANK: A da... može biti. <i>On zatvara vrata, ali nepomično ostaje stajati pred njima. Stanka. Kucanje. On otvara vrata.</i></p>	<p>FRANK: Ali... ali... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Tko je to? <i>Šutnja.</i></p>	<p>3. <i>Ispred kuće, nešto kasnije.</i></p>
FESTIVALI	<p>FRANK: Slušajte, molim vas... <i>Zvukovi iz kupaonice prestaju.</i></p>	<p>FRANK: Tada sam imao devetnaest. ROMY V.: Dvadeset. FRANK: Devetnaest ili dvadeset – to nema nikakve veze. <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Tko je to? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>TINA: Andi i ja, topla večer, naša posljednja... jesenje sunce je već nisko, a mi... mi ne želimo kući... ne možemo se rastati, ali sutra se on sa svojim starcima seli odavde, daleko se seli. Mi se volimo. On je moj frajer, moj prvi frajer. Ja neću da se on odseli. Ali sve je već pripremljeno... njegovi starci su sve već spakirali, ovo su naši posljednji sati, mi sjedimo na kosini ispred kuće i ne znamo što bismo rekli... ja te volim, nikada te neću zaboraviti, ostani sa mnom, pa što će sad biti, ti... mi sjedimo gore na kosini, kao i uvijek, kao često sjedimo, i vidimo ženu u kišnom ogrtaču, koja dolazi i zvoni. Što će s nama biti? Ne znam, pojma nemam. Držim njegovu ruku ili on moju, sjedimo tako i ne znamo kako dalje.</p>
OBLJETNICE	<p>ROMY V.: Ti... ti me ne prepoznaješ... FRANK: Prepoznajem... (<i>Smije se.</i>) Ne, ne prepoznajem, žao mi je... <i>Opet hoće zatvoriti vrata.</i></p>	<p>FRANK: Što ti tu hoćeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>FRANK: To... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Tko je to? <i>Kratka stanka.</i></p>
RAZGOVOR	<p>ROMY V.: Ja sam, Romy... Romy Vogtländer. <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>FRANK: Što ti tu hoćeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>FRANK: To je Romy Vogtländer... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>FRANK: To je Romy Vogtländer, koju sam posljednji put vidio prije 24 godine. <i>Kratka stanka.</i></p>
GLAZBENI TEATAR	<p>ROMY V.: Ali ako me ne prepoznaješ, onda bi stvarno opet trebao zatvoriti vrata. FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: I ti me ne prepoznaješ. FRANK: Romy... Romy Vogtländer... ROMY V.: Znaš...</p>	<p>ROMY V.: Tebe... što bih inače mogla htjeti? Došla sam podsjetiti. FRANK: Podsjetiti... ROMY V.: Da ćemo se vječno voljeti – to si rekao. <i>On razmišlja. Zvuk u ključaonici vrata koja vode u kupaonicu i koja se otvaraju. On pred Romy zatvara vrata stana. Stoji. Claudia dolazi iz kupaonice u kućnoj haljini i s ručnikom omotanom oko glave.</i></p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi ne kažeš da ova žena stoji pred vratima? <i>Stanka.</i></p>	<p>4. <i>Nekoliko minuta prije. U kući.</i></p>
ESEJ	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: S kim razgovaraš? FRANK: Ja? CLAUDIA: Da, s kim razgovaraš? FRANK: Sa... ni s kim. S bih razgovarao?... CLAUDIA: Učinilo mi se da sam čula nečiji glas... ti si ipak s nekim razgovarao... FRANK: Nisam... otkud ti to? CLAUDIA: Jer sam čula glasove - FRANK: Glasove... CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Što? ROMY V.: On i ja – bili smo par, prije, i još smo i danas. <i>Claudia opali Franku pljusku i zalupi Romy vrata. Kratka stanka.</i></p>
TEMAT	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi lažeš?... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
GAVRAN U PARIZU	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi ne kažeš da ova žena stoji pred vratima? <i>Stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
IZ STRANIH ČASOPISA	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
TEORIJA	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
IZ POVIJESTI	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
NOVE KNJIGE	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
DRAME	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>
216/217	<p>FRANK: Da, da... ROMY V.: Mi smo hodali jedno ljeto... FRANK: Romy Vogtländer... ROMY V.: Prije 24 godine. FRANK: Romy... tada... <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Glasove, da, glasove... FRANK: Ali bila si u kupaonici... CLAUDIA: Jesam, da... FRANK: Glasovi u kupaonici... pa zna se što je to, glasovi iz cijevi, s drugih katova... CLAUDIA: Ne... ja mislim na glasove odavde iz hodnika. FRANK: Odavde... glasovi...</p>	<p>CLAUDIA: Zašto mi to ne kažeš? <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>CLAUDIA: Kako... kako mi to možeš učiniti?... FRANK: Učiniti... što učiniti? Pa ništa nisam učinio... CLAUDIA: Lagao si mi... FRANK: Pa mislim, kako sam mogao objasniti da ova žena stoji pred našim vratima? CLAUDIA: Ta žena... očito velika ljubav tvoje mladosti... FRANK: Prije 24 godine... CLAUDIA: Za nju danas prvi put čujem... FRANK: Ja sam je potpuno zaboravio, u prvi tren je nisam ni prepoznao... CLAUDIA: Onda joj to reci! FRANK: Što? CLAUDIA: Onda joj reci da si je zaboravio, da je nisi čak ni prepoznao, reci joj to, no! A nemoj stajati i slušati kako mi ona u lice govori da ste ti i ona par...</p>

FRANK: Pa nije moja greška...
 CLAUDIA: Nije? A čija je onda?
 FRANK: Pa što ja tu mogu, otvorio sam vrata, eto, to je bilo sve što sam napravio...
 CLAUDIA: I lagao si mi...
 FRANK: Što to znači lagao si mi, pa nisam mogao...
Claudia ponovno otvara vrata stana. Romy Vogtländer još uvijek stoji pred njima.
 CLAUDIA (viče): I sada?
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Što će biti sada? Kako će to sad dalje ići...
 ha?
 ROMY V.: Sada...
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Sada, da...
 ROMY V.: Sada će se Frank sjetiti onoga što mi je jednom obećao: da naša ljubav nikada neće prestati.
 CLAUDIA: A tako...
 ROMY V.: On će se sjetiti toga i onda će me pozvati unutra, a vas poslati...
 CLAUDIA: Vama je potrebna pomoć...
 ROMY V.: Ili će obući svoj kaput i poći sa mnom... ako mi, zbog vas, ne možemo ovdje ostati. Ja sam sasvim jasna. Ovaj trenutak zamišljam već dugo.
 CLAUDIA: Samo što se ništa od svega toga neće ispuniti, ništa on od svega toga neće napraviti: niti će vas itko pozvati unutra niti će me Frank poslati nekamo, što vi priželjkujete, niti će on obući svoj kaput i otići odavde s vama.
 ROMY V.: Neće? Pa kako možete biti tako sigurni? Odakle to možete znati?...
 CLAUDIA: Ja?
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Imate pravo, vi ste sasvim u pravu, točno...
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Otići će odavde, to hoće, ali sa mnom, a ne s vama.
Kratka stanka.
 ROMY V.: Kako... s vama?...
 CLAUDIA: Što ste nas još zatekli, čisti je slučaj. Selimo se odavde... sutra, nakon devetnaest godina.
Kratka stanka.

ROMY V.: Pa kamo ćeš s njom, sada, kad sam ja opet tu?
 CLAUDIA: Daleko... daleko odavde.
 ROMY V.: A kamo?
 CLAUDIA: Više od polovice našeg domaćinstva već je daleko, daleko na pučini, ostatak ćemo još danas spakirati i sutra u jutro odvesti. Trenutak vašeg pojavljivanja dogodio se, dakle, s malim zakašnjenjem...
Kratka stanka.
 ROMY V.: A ti ne kažeš ništa... pa ne može biti da ti na sve ovo nemaš ni riječi. Moraš nešto reći. Moraš govoriti.
Kratka stanka.
 FRANK: Točno je.
 ROMY V.: Što, što je točno, reci...
 FRANK: Točno je, Claudia i ja smo skoro već dvadeset godina par, oženjeni smo, imamo skoro već odrasla sina...
 ROMY V. (žestoko): Kako to... kako to da ona s tobom ima dijete?..
 FRANK: ...a sutra odlazimo odavde.
Kratka stanka.
 FRANK: Ako smo se jednom poznavali, nismo sklopili sporazum za sva vremena.
 ROMY V.: Jesmo, to svakako jesmo, upravo to: ti si tako rekao.
Kratka stanka.
 ROMY V.: Čak si mi tako i pjevao: ne sjećaš se pjesme? Ne sjećaš se pjesme koju si mi pjevao?
 FRANK (prekida je): Ma svejedno što sam rekao prije 24 godine – to danas više ne vrijedi. Mi nismo par, bili smo to jedno ili dva ljeta, možda, ako se tko toga sjeti, ali Claudia i ja se znamo već dva desetljeća.
 CLAUDIA: U kojima on, koliko se sjećam, ni jedan jedini put nije zapjevao...
 ROMY V.: Pa to i kažem, ona te ni ne poznaje...
 CLAUDIA: Ja sam majka njegova djeteta... ovog sam čovjeka pratila kroz svako važno razdoblje njegova života i znam svaku njegovu misao, svaki pokret, svaki korak, jednako kao što i on poznaje mene...
 ROMY V.: Poznaj! Poznaj! Poznaj možda, ali voli... 24 godine ti voliš samo mene, svoju jedinu ženu...
 CLAUDIA: Ja sam majka njegova djeteta... ovog sam

čovjeka pratila kroz svako važno razdoblje njegova života i znam svaku njegovu misao, svaki pokret, svaki korak, jednako kao što i on poznaje mene...
 ROMY V.: Poznaj! Poznaj! Poznaj možda, ali voli... 24 godine ti voliš samo mene, svoju jedinu ženu...
 CLAUDIA: E sad je dosta. Reci joj da si je pottuno zaboravio, da je u prvom trenutku nisi ni prepoznao.
 ROMY V.: To ne može biti, pa ne možeš me odbiti, to je nemoguće. To je loš san... i smjesta će proći.
 FRANK: Nije... to je tako.
 ROMY V.: To je mora iz koje ću se smjesta probuditi...
Kratka stanka.
 ROMY V.: I čim otvorim oči, ti ćeš se nagnuti nada me, tik do mog lica, i pitati me nježno: Kako ti je? Dobro ti je? A ja, ja ću reći: Zнала sam, znala sam, konačno si me pozvao natrag. I onda ćemo se poljubiti.
 CLAUDIA: E ovo vam jamčim: on vas neće pozvati natrag, ništa vam neće reći... neće vas on poljubiti.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Ja ću sad zatvoriti vrata.
 ROMY V.: Onda, do... tada... sve dotle.

5.

Nešto kasnije.
 TINA: I onda, nekoliko minuta kasnije, žena u kišnom ka-putu opet odlazi, uzrujana je, zburnjena, to se vidi, krene nekoliko koraka, stane, okrene se, opet se okrene, ide nekoliko koraka dalje...
 Ja ne mogu reći zašto, ali uzimam kamen.
 Uzimam kamen i bacim ga prema ženi, ali promašim. Čujem kako kamen udara o pločnik i rasprskava se.
 Uzimam drugi kamen i ponovno bacim, ali je i po drugi put promašim. Kamen udara o pločnik. Žena zastaje i okreće se. Čudi se otkud to kamenje frca, ali nas ne vidi iako gleda točno u vis prema nama. Onda Andi ispušta moje ruke, uzima kamen i baca ga prema njoj – ni ja, ni on ne znamo zašto. On baca kamen baš kad ona hoće krenuti dalje.

6.

Istodobno u stanu.
Frank i Claudia. Šute i pakiraju. On sastavlja novu kutiju. Claudia je u međuvremenu odjenula nešto. Na pozornicu iz dnevne sobe dolvači punu kutiju.
 CLAUDIA: Što je u ovoj kutiji?
 FRANK: Nemam pojma.
 CLAUDIA: Nisi li ovu kutiju ti spakirao?
 FRANK: Može biti.
 CLAUDIA: Ja je nisam spakirala.
 FRANK: Onda sam valjda ja...
 CLAUDIA: Ali ti ne znaš što je unutra.
 FRANK: Pojma nemam.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Kutija je pretrpana.
 FRANK: Pretrpana? Pa zatvorena je.
 CLAUDIA: Kutija je preteška. Ako je podigneš, otvorit će se na dnu.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Stopot sam već rekla – ako se kutija pretrpa, otvorit će se na dnu. To sam te sad već stoput zamolila.
 FRANK: Točno, to ti svaki put veliš kod svake, kod svake kutije koju ja spakiram i onda ti kutiju prepakiraš, za što nam treba dvostruko više vremena, a pritom se još nijednoj kutiji koju sam spakirao nije otvorilo dno... nijednoj.
On je bijesan i prilazi kutiji koju je ona upravo dovukla u hodnik.
Diže je kako bi je stavio na druge kutije.
Pritom dno kutije popusti. Sadržaj se prospe na pod.
 CLAUDIA (optužujući): Ne!
 FRANK: Što je sad to?
Iz kutije se prosula gomila do vrha napunjenih plastičnih vrećica.
 CLAUDIA: Kamenje za sreću!
 FRANK: Ovu kutiju nisam ja pakirao... I to kamenje već godinama nisam imao u rukama. Nisam ni znao da ga još imamo.
Claudia je iz jedne vrećice izvadila kamen.
 CLAUDIA: Vidi...
Gleda kroz rupicu u kamenu.

CLAUDIA: Tko pogleda kroz rupicu u kamenu vidjet će budućnost, kažu.
 FRANK: Ili prošlost – ovisi s koje ga strane držiš.
 CLAUDIA: Da?
Kratko promotri obje strane kamena.
 FRANK: Zašto ih pojedinačno pakiraš u vrećice?
 CLAUDIA: Zašto? Pogledaj...
Podigne vrećicu.
 CLAUDIA: Dobro pogledaj vrećicu.
Treba mu trenutak dok se ne sjeti pogledati što je napisano na vrećici. Na vrećici je naslikan Eiffelov toranj.

PREMIJERE
FESTIVALI
OBLJETNICE
RAZGOVOR
GLAZBENI TEATAR
ESEJ
TEMAT
GAVRAN U PARIZU
IZ STRANIH ČASOPISA
TEORIJA
IZ POVIJESTI
NOVE KNJIGE
DRAME

FRANK: Ma ne!
 CLAUDIA: Vidiš odakle je ta?
 FRANK: Ti si ih...
Kratka stanka.
 FRANK: Ti si ih sve ove godine... pa valjda ih nisi čuvala svih 19 godina...
 CLAUDIA: Jesam... čuvala sam ih...
Kratka stanka.
 FRANK: Dodi...
 CLAUDIA: Neću.
 FRANK: Dodi!
 CLAUDIA: Neću! Moramo dalje pakirati.
 FRANK: Dodi...
Kratka stanka. Ona mu prilazi. Zagrlje se.
 CLAUDIA (*u zagrljaju*): Postoje samo dva moguća objašnjenja zašto mi nikada nisi pričao o njoj.
 FRANK: Prestani, budi sretna što je otišla.
 CLAUDIA: Ili ti stvarno ništa nije značila... i ti si je jednostavno zaboravio...
Frank je miluje.
 CLAUDIA: Ili ti je, naprotiv, značila vrlo mnogo...
Ona se oslobodi iz zagrljaja.
 CLAUDIA: ... i zato nikada nisi govorio o njoj. To znači... ti si meni nju prešutio.
Gleda ga prijekorno.
 FRANK: Ja sam nju potpuno zaboravio. Čak se ni sada ne mogu do kraja prisjetiti.
 CLAUDIA: Ali si joj rekao ono...
 FRANK: Što?
 CLAUDIA: Pa da...
 FRANK: Ne... to je bio... ma tako je glasilo tekst jedne

pjesme... ne znam, ne znam, ja više ne znam ni da sam...
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Dakle, možda si joj ipak rekao... samo što se toga ne sjećaš.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Jadna žena...

Udarac u vrata i brava popusti. Ulazna vrata umalo se nisu razletjela.
Kratka stanka.
Andi, Frankov i Claudijin sin, upada unutra. Baz daha je, kao u šoku, ne može govoriti. U svome naručju nosi mrtvu Romy Vogtländer odjevenu u kišni kaput.
 ANDI: Pomoć...
 CLAUDIA: Što?...
 FRANK: Što je?...
 ANDI: Vani, pred kućom, ležala je ova žena...
Kratka stanka.
 FRANK: Romy...
 ANDI: Mrtva je...
 FRANK: Mrtva?
 ANDI: Mrtva – da, ležala je mrtva na pločniku pred kućom.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Ta žena... mrtva... Zašto je nisi pustio neka leži?
Kratka stanka.
 ANDI: Što?
 CLAUDIA: Zašto je nisi pustio da leži gdje je ležala?
 ANDI: Pustio da leži? Mrtvu ženu?
 CLAUDIA: Pa da...
 ANDI: Pa nisam mogao...
 FRANK: Pa ne može...
 CLAUDIA: A zašto ne, što ćemo mi ovdje s njom?
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Što ćemo mi s lešom u kući? Oduzi je natrag...
 ANDI: Natrag pred kuću? I da je opet položim na pločnik? A ne!

7.

CLAUDIA: Živa ili mrtva, ta žena neće ući u moj stan.
 ANDI: Pa ne mogu je odnijeti natrag...
 CLAUDIA: Zašto ne, ti si je i donio.
Kratka stanka.
 ANDI (*provall iz njege*): Ja sam je ubio!
 FRANK: Ti si što?
 CLAUDIA: Što govoriš?..
 ANDI: Ja sam je ubio...
Claudia pokušava zatvoriti razvaljena vrata, ali ona su tako iskrivljena da se ni na silu ne daju zatvoriti.
 FRANK: Položi je... položi je tu na ovo...
Andi polaže mrtvu ženu na nekoliko komada kartona.
 CLAUDIA: Pa to ne može...
 ANDI: Ne znam kako se to moglo dogoditi...
 FRANK: Što? Što se dogodilo?
 ANDI: Tina i ja, mi smo, mislim, danas je naš posljednji dan, sunce je već nisko, a onda žena, ova žena, izlazi iz kuće i ja, ne znam zašto, ne mogu objasniti, ona u nama izaziva bijes, nešto u njezinu načinu, njezin hod, ja ne znam što, neki nemir u njoj, ona u nama izaziva bijes, osjećamo to istodobno, a onda Tina uzima kamen i baca ga na nju, promaši, promaši i drugi put, žena je predaleko, nemoguće ju je pogoditi, mislim ja i također bacim kamen za njom, ali kamen, kao da ga je privukla, leti k njoj, baš kad se okreće, i pogada je točno u glavu. Žena padne i ne ustaje.
Kratka stanka.
 ANDI: Što sam napravio?
Kratka stanka.
 ANDI: Taj jedan trenutak, to bacanje kamena, platit ću cijelim svojim životom.
Šutnja. Nitko ne zna što reći.
Majka grli sina. Otac se okreće k mrtvoj ženi.
 FRANK: Živa je!
 ANDI: Što?
 FRANK: Da, diše...
Kratka stanka.
 FRANK: Diše slabo, ali diše...
 CLAUDIA: Ona je živa...
 FRANK: Samo je u nesvijesti... od udarca je izgubila svijest...

Kratka stanka.
 FRANK: Nisi je ubio.
Kratka stanka.
 ANDI: Nisam...
 FRANK: Ne možemo je ostaviti ovako... ako ima potres mozga, mora ležati u mraku.
 CLAUDIA: Gdje bismo je polegli?...
 ANDI: Na sofou...
 CLAUDIA: Sofa je već odnesena...
 ANDI: Odnosena...
 CLAUDIA: Ukrcana na brod, odnesena, kao skoro i sav ostali namještaj...
 FRANK: Ne može ostati tu – tko zna koliko će trajati dok opet ne dođe k sebi...
 ANDI: Pa onda je stavite u svoj krevet...
 CLAUDIA: A to ni za živu glavu. U naš krevet ni slučajno...
 FRANK: A što je s tvojim krevetom?... stavit ćemo je u tvoj krevet.
 ANDI: Moj krevet... ja... ako će ona u mojem... gdje će onda ja?...
Kratka stanka.
 ANDI: Poslije će još jednom doći Tina, ono, kao posljednji put...
 CLAUDIA: Pa ne morate se baš ovdje sastati...
 ANDI: Ali...
Kratka stanka.
 ANDI: K njoj ne možemo, njezin otac me mrzi.
Kratka stanka.
 CLAUDIA: Idite u kino... ima toliko mogućnosti...
 ANDI: A poslije? Ja noć ne želim provesti kraj ove žene u krevetu!
Šutnja.
 FRANK: Ti ne možeš...
 ANDI: E, ali neću!
 FRANK: Mislim, ti ne možeš...
 ANDI: E neću i neću! Ah, da je nisam ni donio...
Andi bijesno odlazi.
Frank i Claudia ostaju s besvjesnom Romy.
 FRANK: Odnosimo je prijeko...
 CLAUDIA: Oduzi je ti...
 FRANK: Ne mogu je sam...
 CLAUDIA: A ne? Preteška je? Ranije si mogao, sigurno... što je ovo?

FRANK: Što?
 CLAUDIA: Ovo... na podu... tu... To je krv?
 FRANK: Krv?
 CLAUDIA: Da...
 FRANK: Gdje?
 CLAUDIA: Pa tu, na podu...
 FRANK: Stvarno... tu je mrlja, uopće nisam primijetio. Ovo...
Ispituje mrlju.
 FRANK: Ovo je krv... ona krvari...
 CLAUDIA: Gdje?
 FRANK: Ne vidim ništa...
 CLAUDIA: Onda idi viditi...
Površno pregledava ženu koja leži na kartonima.
 FRANK: Nema rane...
 CLAUDIA: Rana je negdje ispod... ispod odjeće ili ispod kose... pogledaj točno. Pa uhvati je... ne bi ti bilo prvi put.
 FRANK: A zašto je ne bi ti?
 CLAUDIA: Ja? Nema šanse. Ja tijelo ne diram.
On pod Claudijinom paskom pregledava tijelo Romy Vogtländer.
 GAVRAN U PARIZU *Nakon trenutka-dva...*
 CLAUDIA: I?
 FRANK: Ništa...
 CLAUDIA: Je l' njezino tijelo pod rukom još onakvo kakvo je bilo?
 FRANK: Nema...
 CLAUDIA: No? Pod rukom je još onakva kakva je bila?
 PRISJEĆAŠ SE SAD? VRAĆA TI SE SJEĆANJE?
 FRANK: Tu...
Kao dokaz pokaže svoju krvavu ruku.
 FRANK: Tu... ispod kose... tu je brazgotina.
Kratka stanka.
 FRANK: To moramo previti...
 CLAUDIA: Previti?...
 FRANK: Da... potraži zavoj... krvari i dalje...
 CLAUDIA (*bespomoćno pokušava otvoriti neke kutije*): Kako sad pronaći zavoj... sve je već spakirano.
 FRANK: Onda ću ja otrčati do auta...
 CLAUDIA: Ti...
 FRANK: Do auta...
 CLAUDIA: A ja?

FRANK: Ti ćeš ostati uz nju... dok se ja ne vratim...
 CLAUDIA: Ne... ja sama neću ostati uz nju! Ti mene s njom ne možeš ostaviti samu... što ću ako se probudi... nemoj zaboraviti što sam njoj rekla!
 FRANK: Onda ideš ti, a ja ostajem uz nju.
 CLAUDIA: Ti ostaješ uz nju?... Ja ću tebe ostaviti samog s njom?...
 FRANK: Jedno mora ici...
 CLAUDIA: Zašto je ne prodrmano da se probudi i posjednemo ispred vrata?...
 FRANK: U ovakvom stanju... budi sretna da nije mrtva.
 CLAUDIA: Možda bi to bilo najbolje...
 FRANK: Idi do auta, donesi konačno zavoj...
 CLAUDIA: A zašto ne bismo oboje...
 FRANK (*postane glasan*): Pa ne možeš je ostaviti samu. Idi konačno...
Claudia odlazi oklijevajući.

8.

Frank i Romy. On sjedi pored žene koja leži na kutijama i dalje držeći njezinu glavu. Osim toga ne zbiva se ništa. Frank pogleda ženu. Potom se zagleda pred sebe. Žena otvara oči i dugo ga gleda, on to ispočetka ne primjećuje.
 FRANK: Kako ti je? Dobro ti je?
 ROMY V.: Zнала sam, konačno si me pozvao natrag. Konačno...
 FRANK: Ne...
 ROMY V.: Ma jesi, jesi...
Kratka stanka.
 ROMY V.: ... inače ja ne bih bila tu...
Ponovno se onesvjesti. Stanka. On još uvijek sjedi na kutiji i dalje držeći njezinu glavu. Potom ustane držeći je u naručju i nosi je u Andjevu sobu.
Prazna pozornica. Claudia se žuno vraća sa zavojima.
 CLAUDIA: Evo...
Nema nikoga. Claudia stoji sama u hodniku.

9.

Kasnije, noću, otprilike u pola četiri u jutro. Prazan hodnik. Romy Vogtländer dolazi u polumraku sa zavojem

na glavi iz sinove sobe. Nepomično stoji. Potom sjedne na jednu od kutija uhodniku.

Tišina.

Andi ulazi kroz vrata stana – koja su iznutra provizorno pritvorena pomoću dvije ili tri kutije naslagane jedna na drugu. Jednim krilom vrata odmiče kutije u stranu. Gornja kutija pada. Nešto od starih igračaka i »match-box« automobila raspisa se po podu. Sin pali svjetlo, ali pogled mu ostaje prikovan za pod...

ANDI: Moja kutija... baš moja kutija.

Počinje spremati stvari u kutiju.

ANDI: Zašto je baš moja kutija tu?...

ROMY V.: Nemoj se uplašiti...

ANDI (*uplaši se*): Oh...

Kratka stanka.

Andi prestane spremati.

ANDI: Gdje su mi roditelji?...

ROMY V.: Spavaju...

Kratka stanka.

ANDI: A vi?

ROMY V.: Ja sam budna.

ANDI: Da...

ROMY V.: A ti?

ANDI: I ja sam.

ROMY V.: Otkud si sad došao?

ANDI: Bio sam vani.

ROMY V.: Sad je pola četiri. Nisi umoran?

ANDI: Ne...

ROMY V.: Nećeš leći?

ANDI: Ne, ne...

Kratka stanka.

ANDI: Vi niste umorni?

ROMY V.: Nisam...

Kratka stanka.

ANDI: Krevet je vaš, mislim, za vas.

ROMY V.: Za mene?

Kratka stanka.

ANDI: Ali to je tvoj krevet...

ANDI: Da... ali svejedno.

Stanka. Nitko ništa ne govori. Andi se najednom okreće prema zidu i naškraba na njemu nešto debelim crnim flomasterom koji je izvukao iz džepa hlaća, neki znak, neku vrstu parafa. Potom se opet okreće k Romy Vogtländer i gleda je. Stanka.

ROMY V.: Što je to?
 ANDI: Moj znak.
 ROMY V.: Tvoj znak... kakav znak...
 ANDI: Moj znak... to je kao moje ime... to je moje.
 ROMY V.: I zašto ti to?...
 ANDI: To je moj znak... to ga vidi, zna da sam bio tu.
 ROMY V.: Aha...
 ANDI: Da.
 ROMY V.: Ali tko će vidjeti?..
 ANDI: Što?..
 ROMY V.: Da si bio tu.
Stanka.
 ANDI: Pojma nemam.
Kratka stanka.
 ANDI: Sutra više nismo tu.
 ROMY V.: Sigurno će iznova pomaljati.
Kratka stanka.
 ANDI: Ma svejedno – ja sam bio tu.

10.

TINA: Ne možemo k njemu jer je kod njega ona žena koju je kamenom pogodio u glavu, ne možemo k meni jer ga moj stari mrzi. Moj stari kaže: ne sviđa mu se njegov pogled.
 Sastajemo se u sumrak kao i obično gore na kosini, a potom idemo u kino. U filmu se radi o ženi koja mora pronaći Pandorinu kutiju prije nego što kutija dospije u ruke tipa koji s njom hoće zaprijetiti cijelom svijetu. Love ga preko nekoliko kontinenata, od Grčke idemo preko Rusije i Kine u Englesku pa do Afrike, koljevke čovječanstva.
 Mi s junakinjom putujemo podmornicima, na motorima, u džipovima, s padobranima, brodovima, na konjima, visimo na helikopterima.
 Onda se vozimo natrag. Pola dvanaest je i mi smo opet gore na kosini, vani. Hladno je i nisam se dobro obukla, ali još je prerano da bismo išli k meni. Ja u pola jedan zbog hladnoće više ne mogu izdržati i mi idemo k meni.
 Ulazim kroz vrata, Andi čeka dolje u vrtu pred mojim prozorom.
 U kući je potpuna tama, sve je mirno, moji stari spavaju gore, na prvom katu.

Moja soba je u prizemlju. Andi se nečujno penje kroz uski prozor. Sve je mirno. Tiho ležimo jedno kraj drugoga na mom uskom krevetu u mraku. Nema glazbe. Nad nama i oko nas kuća – poput antičkoga nadgrobnog spomenika – dolje mala kupaonica, moja soba i podrum s alatom, u prizemlju kuhinja i dnevna soba, gore spavaća soba mojih staraca i još jedna kupaonica.

Takvi kakvi jesmo, naime, goli, krenemo po kući. Nečujno u tami hodamo kroz sobe, idemo niz hodnik, po stepenicama gore pa dolje. Stojimo pred sobom mojih staraca, potom idemo dalje, izlazimo kroz kućna vrata, goli, usprkos hladnoći, u vrt na travnjak i onda opet natrag dolje k meni.

Najednom u sobi stoji moj stari, u pidami i u potkošulji.

“Van, smjesta van...”, i zgrabi Andija i vuče ga, pokraj moje stare koja vrišti, uz stepenice i baca ga van iz kuće.

Ja trčim natrag niz stepenice, zaključavam iznutra vrata i s našim se stvarima penjem kroz prozor. Moj stari urliče za nama.

Na putu do stana njegovih staraca, Andi vadi flo-master. Svuda, na svakom zidu, na svakoj izbočini, na svakoj garaži ostavljamo svoje znakove, njegovo ime i kraj njegova moje, Andi i kraj Andi Tina. Flomaster sad držim ja, sad drži on, sad opet ja, sad opet on. Nema plusa, nema srca, samo naši znakovi – takvi kakvi jesu, jedan uz drugoga, cijelim putem do njega.

I kad onda stojimo pred Andijevim vratima, Andi kaže: “Onda, dakle...”

Kratka stanka.

TINA: “Ja te volim, ali mi se više nikad nećemo susresti.” “Da”, kažem, “znam. Budi dobar i sve najbolje. Bok.”

11.

Dva dana prije. Stan je već raspripremljen. Reditelji pakiraju. Sin iz svoje sobe iznosi kutiju i stavlja je u hodnik. Nitko to ne zamjećuje. On na trenutak stoji u hodniku.

Potom se približi zidu i na njemu debelim crnim flomasterom načrčka nekakav znak, kodirani paraf, oznaku.

FRANK: Pusti to...

ANDI: A zašto?...

FRANK: To se ne radi...

ANDI: A zašto?...

FRANK: Uništavaš zidove...

ANDI: Zidove...

FRANK: Da, zidove...

ANDI: Zidovi su već uništeni...

Kratka stanka.

ANDI: Prekosutra dolaze ličioći koji će nakon devetnaest godina sve iznova prefarbati...

FRANK: Uništeni? Zidovi nisu uništeni. Pohabani možda, ali uništeni nisu... ti ih uništavaš... ovaj znak nitko više ne može prefarbati...

ANDI: Pa to bolje...

Frank uza se ima malu kantu s emulzijom i valjkom prelazi preko tog mjesta.

FRANK: Vidi ti sad ovo... Ne nestaje...

Ponovno valjkom prijeđe preko istog mjesta.

FRANK: Iznova probija... vidi ti sad ovo...

12. 1.

Dva dana kasnije, noću, malo poslije pola četiri.

ROMY V. (*opipava zavoj oko glave kroz koji malko probija krv*): Što mi se dogodilo s glavom? Znaš ti?

ANDI: Ne...

ROMY V.: Ne?

ANDI: Imate ozljedu.

ROMY V.: Da... samo ne znam otkud. Nešto me je sigurno pogodilo.

Kratka stanka.

ROMY V.: A kad sam se probudila, bila sam opet tu.

ANDI (*slegne ramenima*): Ja sam bio vani... ne znam što je bilo prije.

ROMY V.: A odakle si znao da sam tu?

Nema odgovora.

ROMY V.: To si znao – znao si da ću biti ovdje kad se vratiš. Ha?

Nema odgovora. Andi i dalje posprema svoju prevrnutu kutiju. Pritom promatra pojedine komade svoga djetinjstva. Autiče, Indijance, lego-kocke.

Šutnja. U ruci drži jedan “matchbox” autič.

ANDI: To je stari trkači auto, auto s krilima...

On pokazuje automobilska vrata koja se otvaraju prema gore.

ANDI: Vrata su kao krila.

Potom baci autič u kutiju.

ROMY V.: Who knows how long I've loved you

You know I love you still

Will I wait a lonely lifetime

If you want me to – I will.

Znaš to?

ANDI: Tu pjesmu? Jasno...

Kratka stanka.

ANDI: Jasno da je znam.

Kratka stanka.

ANDI: A otkud je vi znate?

On baci posljednje stvari u kutiju. Opet je spremio sve. Zatvara ne baš punu kutiju i označi je velikim znakom, svojim znakom.

ANDI: Vidite?

ROMY V.: Što?

ANDI: Znak... Prije je to bila bilo koja kutija. A sad... sad je moja. Zato je taj znak. Kutija je moja. Ja imam samo tu jednu... više mi od jedne i ne treba.

12. 2.

Kasnije iste noći.

ANDI: To je bio kamen.

ROMY V.: Kamen, kakav kamen?

ANDI: Pogodio vas je kamen.

ROMY V.: Ma ne...

ANDI: Ma je... kamen je to bio... ovoliko velik, otprilike... pogodilo vas je u glavu, tu.

ROMY V.: Otkud ti to znaš?

12. 3.

Nešto ranije iste noći. On zatvara ne baš punu kutiju i označi je svojim velikim znakom.

ANDI: Vidite?

ROMY V.: Što?

ANDI: Znak... prije je to bila bilo koja kutija. A sad... sad je moja. Zato je taj znak. Kutija je moja. Ja imam samo tu jednu... više mi od jedne i ne treba.

Kratka stanka.

ROMY V.: Imaš djevojku?

ANDI: Da.

ROMY V.: Kako se zove?

ANDI: Tina.

ROMY V.: Gdje je sad?

ANDI: Kod kuće. Ili na putu kući.

ROMY V.: Zašto nije tu?

Kratka stanka.

ANDI: Nema mjesta.

ROMY V.: Aha...

Kratka stanka.

ROMY V.: Zašto nisi kod nje?

ANDI: Pa bio sam – do maloprije.

ROMY V.: Voliš je?

ANDI: Jako.

ROMY V.: Koliko jako?

ANDI: Voljet ću je zauvijek.

ROMY V.: Zauvijek?

ANDI: Zauvijek...

ROMY V.: Zna li to ona?

ANDI: Ona to zna.

ROMY V.: Jesi li joj rekao?

ANDI: Ja sam joj to rekao.

ROMY V.: Jesi?

ANDI: Rekao sam joj, jesam... da ću je uvijek voljeti.

Kratka stanka.

ROMY V.: Kako izgleda?

ANDI: Naslikao bih je kad bih mogao – ali ne mogu.

Kratka stanka.

ANDI: Njezinom bih slikom ispunio cio vanjski zid, cijeli jedan požarni zid pun njezina tijela. Na zidu bih naslikao šumu, jednu šumu koja bi zapravo bila njezino tijelo, grane, mladice, lišće, sve živo, neuništeno, raste pred očima, tijelo njezino na zidu bilo bi od plavoga lišća, gipko, na dohvata ruke. Jedan zid, jedna šuma, jedno tijelo – tamno, blistavo. Da je tako mogu naslikati, zagonetno, zamršeno... Tu su životinje, glasovi. Neočekivano svjetlozeleno, kao kad se kraj nje probudim. A iza je crno. Tigar. Papagaj.

Jedno mjesto koje ne može postojati. Očaj, ljepota, tama, koja je u isti mah njezino tijelo. Tama u kojoj je nemoguće živjeti. Nekoliko zraka sunca pada na jezero. Netko pliva, jedan par. To bi trebalo naslikati na požarnom zidu, korijenje i ribe. To je tijelo moje djevojke, njezina mladost i sve što će još doći: drugi muškarci, neki drugi život, djeca. Način na koji se kreće.

Zidna slika na kojoj nema ničega osim šume, požarni zid pun šume, prekinut samo tamo gdje ljudi pokatkad visoko gore probiju male prozorčice.

Kratka stanka.

PREMIJERE ROMY V.: A lice?
FESTIVALI ANDI: Lice...
OBLJETNICE *Kratka stanka.*
ROMY V.: Lice...
RAZGOVOR ANDI: Lice je nebo. Nebo iznad kuće, iznad zida. Dimnjaci su vrat. Oblaci su kosa, a nebo providno, nedokučivo, oči.
GLAZBENI TEATAR *Kratka stanka.*
ESEJ *Kratka stanka.*
TEMAT ROMY V.: Nevjerojatno je kako nalikuješ svome ocu. Kad je bio mlad.
GAVRAN U PARIZU *Kratka stanka.*
IZ STRANIH ČASOPISA ANDI: To je bio kamen.
ROMY V.: Kamen, kakav kamen?
ANDI: Pogodio vas je kamen.
TEORIJA ROMY V.: Ma ne...
ANDI: Ma je... kamen je to bio... ovoliko velik, otprilike... pogodio vas je u glavu, tu.
IZ POVIJESTI NOVE KNJIGE ROMY V.: Otkud ti to znaš?
ANDI: Znam jer sam kamen bacio ja.
ROMY V.: Ti?
ANDI: Da, ja. To sam bio ja.
ROMY V.: Onda si me ti i donio natrag ovamo...
ANDI: Jesam...
ROMY V.: Ti si me ovamo donio... a ne tvoj otac.
ANDI: Ne, ja... ja sam mislio da ste mrtvi...
Romy Vogtländer približava se mladiću i strastveno ga ljubi.

12. 4.

Malo prije.

TINA: On je rekao: više se nećemo vidjeti. On je rekao: voli me, ali više se nikada nećemo vidjeti.

Kratka stanka.

TINA: I zatim on nestaje u kući. A ja... ja mislim, on će se smjesti opet vratiti. Doduše, rekao je da se mi više nikada nećemo vidjeti, ali što će on tamo, sada, u stanu. U kojem za njega nema mjesta. Unutra je upalio svjetlo... više od toga ne mogu vidjeti.

Ostajem stajati pred kućom i čekam da se vrati, hladno je.

Kratka stanka.

TINA: Čekam pet minuta, deset, on ne dolazi. Stojim sama u mraku na dnu kosine, korak izvan svjetla svjetiljke. Sve spava. Nijednog auta. Glasova nema. Iznad mene visoko visoko u zraku jedan zrakoplov. Kako je tamo, sada, u zrakoplovu?
Na ulici nikoga. Ja čekam i dalje. A on se ne vraća.

12. 5.

Nešto kasnije. Sin i žena u hodniku. Ona je spavala s njim.

ROMY V.: Što je sad s tvojom djevojkom?...
ANDI: Što je s njom?
ROMY V.: Voljet ćeš je, voljeti... nisi li joj obećao...
ANDI (*smije se*): Rekao, da...

Kratka stanka.

ROMY V.: I?
ANDI: Pa to ne igra nikakvu ulogu...
ROMY V.: Zašto ne?
ANDI: Jer je više nikada neću vidjeti.
ROMY V.: Nećeš?
ANDI: Ne, više je neću vidjeti.
ROMY V.: Odakle to znaš?
ANDI: Pa znam.
ROMY V.: Mogao bi ostati.

Kratka stanka.

ROMY V.: Ili se vratiti.
ANDI: Ne.
ROMY V.: Zašto ne?
ANDI: Jer je gotovo. Jednostavno ko pekmez.

Sada se on saginje k njoj i ljubi je. Istodobno ona posegne za jednom od onih plastičnih vrećica koje su se ranije pojavile kada su Frank i Claudia tražili zavoj te dohvati onu s Eiffelovim tornjem.

Andy i Romy odu u Andijevu sobu.

12. 6.

Otprilike deset sati prije.

CLAUDIA: Pogledaj...

Podigne vrećicu.

CLAUDIA: Dobro pogledaj vrećicu.

Treba mu trenutak dok se ne sjeti pogledati što je napisano na vrećici. Na vrećici je naslikan Eiffelov toranj.

FRANK: Ma ne!

CLAUDIA: Vidiš odakle je ta?

FRANK: Ti si ih...

Kratka stanka.

FRANK: Ti si ih sve ove godine... pa valjda ih nisi čuvala svih 19 godina...

12. 7.

Otprilike deset sati poslije.

Sin i žena. Nedugo nakon što su nestali u njegovoj sobi, oni se vraćaju. Ljube se, on se smije, hoće je i dalje ljubiti, a ona mu, i dalje se ljubeći s njim, pokušava preko glave navući plastičnu vrećicu.

Ponovno nestaju u njegovoj sobi.

I pojavljuju se opet, ali sad mu je ona plastičnu vrećicu već navukla preko očiju i on se, dok se ljube, pokušava napola osloboditi, iako još uvijek ne želi shvatiti što se zbiva.

Opet nestaju u njegovoj sobi.

Pri ponovnom pojavljivanju on se pokušava osloboditi, ali mu to ne polazi za rukom, ona je vrećicu navukla preko njegove glave. On pruža ruke u prazan prostor oko sebe. Nema zraka. Umrijet će.

Vraća se natrag u svoju sobu. Nekako, ne videći i gušeći se, dotetura natrag do hodnika, Romy ga povuče natrag u sobu.

Iz drugih vrata – u gaćicama i majici kratkih rukava – dolazi majka. Snela je. Nešto je čula?

CLAUDIA: Andi?

Ništa. Odlazi u kupaonicu i za sobom zatvara vrata. Zvukovi iz kupaonice.

Sin, već u smrtnom hropcu, još jednom je uspio doći do hodnika, u tom trenutku čujemo zvuk vodokotlića,

Romy Vogtländer odvlači sina natrag u sobu.

Majka se vraća iz kupaonice, odlazi u svoju sobu. Sin se posljednji put, samo s gornjim dijelom tijela, pužući pojavi na pragu svoje sobe. Romy Vogtländer odvlači ga natrag.

13.

Sjedeće jutro. Frank i Claudia u hodniku. Andijev znak na zidu.

FRANK: Ostarila si.

Stanka.

FRANK: Izgledaš staro.

Stanka.

CLAUDIA: I ti.

FRANK: Staro i potrošeno.

CLAUDIA (*tiho*): Kao i ti.

Kratka stanka.

CLAUDIA: Ali za razliku od tebe nisam još i kukavica.

FRANK: Stara si, olinjala i ružna.

Kratka stanka.

On radi nešto oko jedne kutije.

FRANK: Malo je toga još ostalo.

Kratka stanka.

CLAUDIA: To što ti govoriš...

Kratka stanka.

CLAUDIA: Ne govori se nikome – to što si sad rekao – pa ni nakon devetnaest godina braka.

Kratka stanka.

CLAUDIA: Takvo što se ne govori.

Ne govori se nakon što sam odgojila i podigla tvoje dijete, tvog sina. A nikako ako netko – kao mi – namjerava krenuti u zajedničku budućnost...

Kratka stanka.

CLAUDIA: Takvo što se ne govori.

14.

Istog jutra, nekoliko minuta prije. Frank je u hodniku, dolazi Claudia.

FRANK: Dobro si spavala?
 CLAUDIA: Loše sam sanjala. Loše sam sanjala više od pola noći.
Otvora sinovu sobu.
 FRANK: Otišla je. Nikoća.
 CLAUDIA: Gdje je Andi?
 FRANK: Andi? Nije tu – soba mu je prazna.
 CLAUDIA: A gdje je?
 FRANK: Što ja znam... sigurno je kod Tine.
 CLAUDIA: Sumnjam... njezin otac ne može ga smisliti.
 FRANK: Negdje je ostao.

PREMIJERE *Stanka.*

FESTIVALI CLAUDIA: Šteta.
 FRANK: Hm?

OBLJETNICE CLAUDIA: Rekla sam, šteta.

RAZGOVOR FRANK: Na što misliš...
 CLAUDIA: Jer je već otišla – šteta, to ti sigurno misliš.
 FRANK: Otkud ti to?
 CLAUDIA: Pa jer je tako...
 FRANK: Što?...
 CLAUDIA: Tebi je sigurno žao što je već otišla.
 FRANK: Zašto bi meni bilo... otkud tebi to da bi meni moglo biti žao što?...
 CLAUDIA: Jer bi još volio pričati s njom.

GLAZBENI TEATAR FRANK: Da?
 CLAUDIA: Da...
 FRANK: A o čemu?
 CLAUDIA: A o čemu?

ESEJ CLAUDIA: A o čemu? O čemu bih ja to volio pričati s njom?...

TEMAT CLAUDIA: Pojma nemam... ti to sigurno znaš bolje od mene...

GAVRAN U PARIZU FRANK: Ne razumijem o čemu govoriš.
Kratka stanika.
 FRANK: Da sam htio pričati s njom, jednostavno sam je mogao pozvati unutra. Jučer. A ne izbaciti je.
 CLAUDIA: A tako...
 FRANK: Da...
 CLAUDIA: Ali ti je nisi izbacio.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Vrata sam zatvorila ja, ne ti.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Ti si je odnio u krevet. Ti si joj previo glavu.
 FRANK: Pa što sam trebao?...

IZ STRANIH ČASOPISA

TEORIJA

IZ POVIJESTI

NOVE KNJIGE

DRAME

CLAUDIA: Ništa...
 FRANK: Ništa?...
 CLAUDIA: Umjesto toga, ti stalno odlaziš u njezinu sobu i gledaš kako joj je – a ona još k tome nije bila ni pri svijesti!
 FRANK: E baš zato. Bila je teško ozlijeđena. Bilo me strah da se više neće probuditi.
 CLAUDIA: Taj strah... to se pokazuje sada... bio je potpuno neutemeljen. Taj strah je bio samo izgovor. Izgovor kako bi šikao ženu.
Stanka.
 CLAUDIA: A jučerašnja večer bila je naša posljednja večer u ovome stanu.
 FRANK: Ostarila si.
Stanka.
 FRANK: Izgledaš staro.
Stanka.
 CLAUDIA: I ti.
 FRANK: Staro i potrošeno.
 CLAUDIA (*tiho*): Kao i ti.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Ali za razliku od tebe nisam još i kukavica.
 FRANK: Stara si, olinjala i ružna.
Kratka stanika.
On radi nešto oko jedne kutije.
 FRANK: Malo je toga još ostalo.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: To što ti govoriš...
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Ne govori se nikome – to što si sad rekao – pa ni nakon devetnaest godina braka.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Takvo što se ne govori.
 Ne govori se nakon što sam odgovorila i podigla tvoje dijete, tvog sina. A nikako ako netko – kao mi – namjerava krenuti u zajedničku budućnost...
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Takvo što se ne govori.
Pojavljuje se Romy Vogtländer. Ulazi kroz otvorena vrata stana.
 ROMY V.: Vrata su potpuno uništena – bravu kao da je

netko izbio. Kako se to moglo dogoditi? Što se zbiljo?
Kratka stanika.
 ROMY V.: To se više ne da popraviti.
Šutnja.
 ROMY V.: Ja sam se vratila. Dobar dan.
Šutnja.
 CLAUDIA: Ja ću sada napustiti stan. Za dvadeset minuta...
Pogleda na sat.
 CLAUDIA: ... za dvadeset minuta opet ću biti tu i ako ova žena još bude ovdje, ja odlazim zauvijek. Ako ova žena za dvadeset minuta još bude ovdje, sve što je bilo između nas bit će prošlost.
Claudia odlazi. Zalupi vratima stana, koja se, dakako, opet otvore.

15. 1.

Otprilike dvadeset pet minuta kasnije.
Claudia ulazi u stan. Hodnik je prazan. Zvukovi iz kupaonice. Ona stoji i osluškuje. Odlazi u pokrajnje sobe, traži. Nema nikoga. Vraća se, ostaje stajati kraj vrata kupaonice i dalje osluškujući.
 CLAUDIA: Kako bilo da bilo...
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Kako bilo da bilo, ona je otišla!
Kratka stanika. Ona se veseli.
 CLAUDIA: Skoro da takvo što od tebe nisam očekivala. Skoro.
Okrene se k otvorenim vratima stana i opet ih pokušava zatvoriti. Pritom postaje sve brutalnija i na posljedku tako zalupi vratima da ona ostanu zatvorena.
 CLAUDIA: Popravila sam vrata. (*Tiho*) Pofuknjača usrana. (*Na vratima kupaonice*) Mogu ući? (*Vrata su zaključana.*) Skoro da to od tebe nisam ni očekivala.
Kratka stanika.
 CLAUDIA: Tuširaš se? (*Pomalo s pretjeranom srčanošću*) Devetnaest godina braka poveže ljude. Teško je to razvrgnuti – i neće ti uspjeti – te godine drže čvršće od jednog ljeta.

Kratka stanika.
 CLAUDIA: Je l' to Tina upravo izišla iz kuće? Učinilo mi se da sam nekog vidjela... (*Pronalazi malen zapakiran dar. Govori u smjeru kupaonice.*) Što je to? To je od Tine? Baš lijepo od nje. Pa to je stvarno lijepo od nje... ma prekrasno. A znaš što je unutra?
Kratka stanika.
 CLAUDIA: A Andi? Andija nema? Pa gdje je? On ima samo tu jednu kutiju?
Skoro da bi i otvorila tu jednu kutiju i vidjela što je unutra, ali se ipak suzdrža.
Uzima dar i odlazi u svoju sobu. Na putu u sobu razmata papir. Kratko zastane, začuđena.

15. 2.

Otprilike dvadeset pet minuta prije. Vrata stana zalupe se i otvore. Claudia je napustila stan. Frank i Romy Vogtländer su sami.
Kratka stanika.
 FRANK: I sada? Što sada?
Kratka stanika.
 ROMY V.: Samo još pričekati dok se ne vrati. Onda smo konačno sami.
 FRANK: Ne!
 ROMY V.: Kako hoćeš – možemo otići i prije nego se vrati...
Kratka stanika.
 ROMY V.: Dobro... dodi...
Ona odlazi k vratima. On ostaje stajati.
 FRANK: Ne...
 ROMY V.: Ne što?
Kratka stanika.
 FRANK: Ja neću da si ti tu kad se ona vrati.
Kratka stanika.
 ROMY V.: Ti hoćeš da odem?
 FRANK: Da.
Kratka stanika.
 FRANK: Ja hoću da odeš. Najbolje odmah.
Kratka stanika.

<p>PREMIJERE FESTIVALI OBLJETNICE RAZGOVOR GLAZBENI TEATAR ESEJ TEMAT GAVRAN U PARIZU IZ STRANIH ČASOPISA TEORIJA IZ POVIJESTI NOVE KNJIGE DRAME</p>	<p>ROMY V.: Imam jedan dar za nju... FRANK: Za koĝa... ROMY V.: Za tvoju ženu... FRANK: Ona ĝa neće otvoriti. ROMY V.: Tko zna... FRANK: Dakle... <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Uzmi svoj dar i idi... ROMY V.: Ja tebi ne vjerujem. FRANK: Što... ROMY V.: Ti hoćeš da odem... ne vjerujem ti. Ti hoćeš ostati tu... ne vjerujem ti. Ja tebi ne vjerujem. <i>Kratka stanka.</i></p>	<p>FRANK: Idemo. Imaš pravo. <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Tu ionako više nema skoro niĝeg – nije mnogo preostalo. ROMY V.: Žena... FRANK: Žena je otišla... i vidjet će da je gotovo. Sasvim jednostavno. <i>Kratka stanka.</i> ROMY V.: Što je s tvojim sinom?... Nije dovoljno ako napustiš ženu, mislim, samo ženu. Isto vrijedi i za vašeg sina.</p>	<p>nikakve slobode, niĝega, svih tih godina samo planiranje, planiranje, planiranje. Program, program, program. Nacrt, skica, projekt. Sada mi nemoj reći... sada mi nemoj reći da si i ti takav. <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Onda dobro... idemo onda, hajde. <i>Traži svoju jaknu.</i> FRANK: Idemo. Imaš pravo. <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Tu ionako više nema skoro niĝeg – nije mnogo preostalo. ROMY V.: Žena... FRANK: Žena je otišla... i vidjet će da je gotovo. Sasvim jednostavno. ROMY V.: Što je s tvojim sinom?... Nije dovoljno ako napustiš ženu, mislim, samo ženu. Isto vrijedi i za vašeg sina. <i>Kratka stanka. On ne razumije.</i> FRANK: Kako ću ostaviti sina? <i>Ona slegne ramenima.</i> FRANK: Mislim: ĉak i ako odem odavde, sin će uvijek ostati sin. Bit će ga uvijek – kao što će uvijek postojati i pratele dvadeset ĉetiri godine – svo to vrijeme bez tebe. ROMY V.: Moram ustrajati na tome, moram to ĉuti... <i>Kratka stanka.</i> ROMY V.: ... inaĉe nećemo biti sretni... FRANK: Što? Što moraš ĉuti? Htjela si da pođem s tobom i spreman sam... što još hoćeš? ROMY V.: Moraš reći... <i>Kratka stanka.</i> ROMY V.: ... moraš izgovoriti da svih tih godina nije bilo. FRANK: Ne. ROMY V.: Ne? <i>Kratka stanka.</i> ROMY V.: Onda ja sad idem... <i>Ona pode k vratima.</i> FRANK: Bilo ih je, dogodile su se, ovdje... pa što da velim... ROMY V.: Onda barem reći da ih barem nije bilo: da barem nije bilo žene, braka i da barem nije bilo sina.</p>	<p>FRANK: Ma daj. ROMY V.: Tako to mora biti. FRANK: Ali zašto?... ROMY V.: Jer drugaĉije ne može. <i>Stanka. Ništa. Ona se okrene k vratima, uhvati kvaku, kreće.</i> FRANK: Da! Može biti... Ma jasno da može biti, da... <i>Ona se vraća.</i> ROMY V.: Što? FRANK: Da bi bolje bilo... ROMY V.: Što... FRANK: Da bi bolje bilo da nisam imao ni žene ni sina: može biti, da, jasno da može biti... dodi natrag... <i>Ona se vraća i ljubi ga. Ljube se dugo.</i> ROMY V.: A sada pjevaj... pjevaj pjesmu. <i>Stanka.</i> FRANK: Ne mogu... <i>Kratka stanka. Smije se.</i> FRANK: Nisam zaboravio samo tekst, nego i melodiju... ROMY V.: Zaboravio si pjesmu? FRANK: Ne... ja... ja samo više ne znam kako ide... ROMY V. (pjeva "I WILL" Lennona / McCartneyja): Who knows how long I've loved you You know I love you still Will I wait a lonely lifetime If you want me to – I will. For if I ever saw you I didn't catch your name But it never really mattered I will always feel the same. Love you forever and forever Love with all my heart Love you whenever we're together Love you when we're apart. And when at last I find you Your song will fill the air Sing it loud so I can hear you Make it easy to be hear you For the things you do endear you to me You know I will I will. Sjećaš li se sad? FRANK: Da... ROMY V.: Ćega se još sjećaš?</p>
	<p>15. 3. <i>Nekoliko minuta kasnije.</i> FRANK: Onda dobro... idemo onda, hajde. <i>Traži svoju jaknu.</i></p>	<p>15. 4. <i>Nekoliko minuta prije.</i> FRANK: Otkuda ti to? ROMY V.: To je tako. A tvoja je žena upravo napustila stan. Konaĉno nas pušta same. Vratit će se za dvadeset minuta. A onda će zauvijek nestati. <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Neće biti tako. ROMY V.: A zašto ne?... FRANK: Jer smo oženjeni već devetnaest godina. ROMY V.: Tih devetnaest godina braka – ne vidim ih. FRANK: Tih devetnaest godina braka u ovome trenutku zauzimaju više od jednog transportnog kontejnera! <i>Kratka stanka.</i> FRANK: Ćitavih sedamdeset kutija! ROMY V.: I gdje je taj kontejner? FRANK: Otišao! Ostatak ide za njim... ROMY V.: No dakle... <i>Kratka stanka.</i> ROMY V.: Što misliš? Kako sam, što misliš, provela sve to vrijeme? Posljednje dvadeset ĉetiri godine? Muškarci – ne jedan, mnogi, jedan nakon drugoga, odaberi zanimanja, asistenti, lijeĉnici, odvjetnici, umjetnici, o ĉemu hoćeš da ti priĉam? O stanovima, automobilima? O ljetovanjima? Ili o rastancima? Što misliš, kako sam ja provela ove posljednje dvadeset ĉetiri godine? Rijetko sam bila sama, ali uvijek sam ĉekala... jer nijedan, nijedan od njih nije bio onakav kakav si ti bio tada, nijedan se nije išĉahurio iz onoga što je i trebao postati... i nije tu bilo niĝega,</p>		

PREMIJERE
FESTIVALI
OBLJETNICE
RAZGOVOR
GLAZBENI
TEATAR
ESEJ
TEMAT
GAVRAN U
PARIZU
IZ STRANIH
ČASOPISA
TEORIJA
IZ POVIJESTI
NOVE
KNJIGE
DRAME

FRANK: Svega...
ROMY V.: Čega...
FRANK: Sjećam se tebe –sjećam se nas...
ROMY V.: Čega...
FRANK: Sjećam se tvoje sobe. Škole. Tvojih roditelja.
Kratka stanka.
ROMY V.: Kako se zove park... Sjećaš li se još parka?
FRANK: Park... ne znam... Imao je ime?
ROMY V.: Ali sjećaš se još izlaska sunca u parku...
Kratka stanka.
FRANK: Sunce je još bilo sasvim na istoku, iza brežuljaka, polagano se danilo i ptice su se malo-pomalo počele javljati u tamnim krošnjama. Rub šume iza nas. Zid od šume. I nigdje nikoga. Samo mi. Bez sna. Zaljubljeni. Često smo tu bili ljeti. I nikada nam nije bilo hladno.
ROMY V.: Ja mislim na onaj izlazak sunca kad sam ti dala dar...
FRANK: Aha, dar...
On pojma nema o čemu ona govori.
ROMY V.: Dar – ne sjećaš se dara?
FRANK: Sjećam se...
Kratka stanka.
ROMY V.: Pojma nemaš. Ti pojma nemaš o čemu ja govorim.
Kratka stanka.
ROMY V.: Ne sjećaš se dara.
Kratka stanka.
FRANK: Dar... koji dar... tome je tako dugo!
Kratka stanka.
FRANK: Ne mogu preskočiti sve ovo vrijeme između.
ROMY V.: To znači, ne ideš.
Kratka stanka.
ROMY V.: A sam si rekao: poći ćeš sa mnom.
Kratka stanka.
ROMY V.: A zapravo ne možeš, uopće ne možeš.
Kratka stanka.
ROMY V.: Ne možeš se čak ni sjetiti!
FRANK: Što... pa što da velim... ja ne znam što si ti meni poklonila.
ROMY V.: Onda ću sada ja sama poći odavde, a ti ćeš ovdje ostati sam ni s čim.

Romy Vogtländer napušta stan.
16.
Čovjek je sam u hodniku. Nepomičan. Potom raskopčava košulju, hoće u kupaonicu. Netko kuca na ionako samo pritivorena vrata. Ništa. Ponovno kucanje. Ništa.
TINA: Halo?
Nema odgovora. Frank stoji u hodniku kao da je oduzet.
TINA: Halo?
Stanka.
FRANK: Vrata su otvorena.
Tina plaho i s oklijevanjem ulazi u stan. Tina i Frank stoje jedno sučelice drugome.
FRANK: Tina...
Kratka stanka.
Tina se čudi što tu, izgleda, nema nikoga drugog.
TINA: Htjela bih razgovarati s Andijem.
FRANK: S Andijem?
Kratka stanka.
FRANK: Nije tu.
TINA: On... on nije tu?
FRANK: Ne... nije... mislio sam da je kod tebe.
TINA: Ne, nije...
Kratka stanka.
TINA: Mora biti tu...
FRANK: Ali kad velim: nije tu...
TINA: Mora biti tu... on može biti samo tu...
FRANK: Odakle ti to...
TINA: Pa kad sam vidjela da je ušao u kuću...
FRANK: Kada?
TINA: Nočas...
FRANK: Nočas nije bio tu...
TINA: Bio je... sama sam vidjela... i osim toga
Kratka stanka.
TINA: Tu je čak i njegov znak! On je bio tu.
FRANK: Dobro...
Kratka stanka.
FRANK: Možda je nakratko bio tu, ali je onda opet izišao.

TINA: Nije.
FRANK: A zašto ne?
TINA: Jer sam ga ja čekala vani pred kućom.
FRANK: Otkada?
TINA: Od jučer na večer, od otprilike pola četiri.
On je upitno pogleda.
FRANK: Od pola četiri, po noći?
TINA: Da... otkad je ušao u kuću.
FRANK: Ti si od pola četiri do sada čekala pred kućom?
TINA (u zamaj): Da, ali on više nije izišao.
Stanka.
FRANK: Soba je prazna. Žao mi je. Nije tu.
Tina pogleda u praznu sobu.
TINA (otričući plač): On mora, on mora biti tu.
Frank ponovno stoji u hodniku. Potom uzme valjak za bojanje, koji stoji na maloj kantici s emulzijom, ali predomisli se: ne prelazi valjkom preko znaka. Odlazi valjak. Svlači košulju. Odlazi u kupaonicu i za sobom zaključava vrata.
17.
Claudia ulazi u stan. Hodnik je prazan. Zvukovi iz kupaonice. Ona stoji i osluškuje. Odlazi u pokrajnje sobe, traži. Nema nikoga. Vraća se, ostaje stajati kraj vrata kupaonice i dalje osluškujući.
CLAUDIA: Kako bilo da bilo...
Kratka stanka.
CLAUDIA: Kako bilo da bilo, ona je otišla!
Kratka stanka. Ona se veseli.
CLAUDIA: Skoro da takvo što od tebe nisam očekivala. Skoro.
Okrene se k otvorenim vratima stana i opet ih pokuša zatvoriti. Pritome postaje sve brutalnija i na posljedku tako zalupi vratima da ona ostanu zatvorena.
CLAUDIA: Popravila sam vrata. (Tiho) Pofuknjača usrana. (Na vratima kupaonice) Mogu ući? (Vrata su zaključana.) Skoro da to od tebe nisam ni očekivala.
Kratka stanka.
CLAUDIA: Tuširaš se? (Pomalo s pretjeranom srčanošću.) Devetnaest godina braka poveže ljude. Teško je

to razvrgnuti – i neće ti uspjeti – te godine drže čvršće od jednog ljeta.
Kratka stanka.
CLAUDIA: Je l' to Tina upravo izišla iz kuće? Učinilo mi se da sam nekog vidjela... (Pronalazi malen zapakiran dar. Govori u smjeru kupaonice.) Što je to? To je od Tine? Baš lijepo od nje. Pa to je stvarno lijepo od nje... ma prekrasno. A znaš što je unutra?
Kratka stanka.
CLAUDIA: A Andi? Andija nema? Pa gdje je? On ima samo tu jednu kutiju?
Skoro da bi i otvorila tu jednu kutiju i vidjela što je unutra, ali se ipak suzdrži.
Uzima dar i odlazi u svoju sobu. Na putu u sobu razmata papir. Kratko zastane, začuđena, i promatra dar – očito nije ništa drugo osim plastične vrećice na kojoj je Eiffelov toranj – i pogledom se osvrne prema kupaonici. Odlazi u svoju sobu. Netom što je otišla – prodoran krik.
18.
TINA: Ne mogu otići – ne mogu se maknuti, ne mogu otići.
Kratka stanka.
TINA: Ne mogu otići s mjesta gdje Andi mora biti, a gdje ga nema. Pa kamo bi otišao? Mora biti tamo, a tamo ga nema. Uznemireno idem na jednu stranu pa natrag, čekam gore na kosini gdje smo se uvijek sastajali, gdje smo...
Kratka stanka.
TINA: Gdje smo bacali kamenje, sjedim tu, sama, bacam čak i kamenje, u ništa, jer nitko ne dolazi i nitko ne odlazi, osim jedanput Andijeva mama, išla je u kuću, onda opet idem okolo, na jednu stranu pa natrag, amo i tamo, konačno oko kuće, iza, iza kuće, iza se može vidjeti spavaća soba Andijevih staraca, tamo je ormar i veliki krevet, a onda je Claudia, Andijeva stara, najednom u sobi i kao da posrće, začuđena ili čak zbunjena, zblenuta, u rukama drži plastičnu vrećicu, meni se čini da sam tu vrećicu već vidjela.
Kratka stanka.

PREMIJERE
FESTIVALI
OBLJETNICE
RAZGOVOR
GLAZBENI
TEATAR

ESEJ

19.

TEMAT

Trenutak prije.

GAVRAN U
PARIZU

Frank se vraća s tuširanja, oko bokova je omotao ručnik, inače je gol i još je mokar.

IZ STRANIH
ČASOPISA

Hitro ide hodnikom i žestoko tresne na pod kad stane na jedan "matchbox" autić. Autić odleti. Frank ustane i nagazi na maloga plastičnog Indijanca; boli ga. Frank s nevjericom diže Indijanca. Potom pogleda na pod. Malo-pomalo otkriva nekoliko sitnih razasutih igračaka; većinu ih pronalazi iza Andijeve kutije. Skupi sve što pronade i hoće staviti u kutiju s Andijevim znakom. Frank otvara kutiju (i u njoj otkriva leš svoga sina). Nijemo zaprepaštenje. Ispušta igračke koje je skupio. Pode k svojoj ženu u spavaću sobu, ponovno padne nagazivši na "matchbox" autić, možda na neki koji mu je u šoku upravo ispao.

TEORIJA
IZ POVIJESTI

NOVE
KNJIGE

DRAME

Ustane, ponovno padne, možda je ozlijedio ligament ili mu se dogodilo nešto slično.

Šepajući odlazi prema spavaćoj sobi, otvara vrata i na trenutak ostaje nepomičan u vratima – vidi svoju ženu kako nestaje u plamenu – i kamo sad?

U krajnjem zaprepaštenju pokušava se dokopati vrata stana. Uspije mu, trčeci, šepajući, padajući, puzeći, dokopati se vrata. Hvata kvaku.

Vrata se ne otvaraju. On ne shvaća. Ponovno pritišće kvaku.

Vrata su zaglavljena i ne daju se otvoriti. Oglasi se zvono. On se više ne uspijeva uspraviti. Koljena mu ne funkcioniraju. Zvono se čuje i dalje. On ne može otvoriti vrata, ne može do interfona.

Konac.

IMPRESSUM

KAZALIŠTE

Časopis za kazališnu umjetnost
Broj 29/30 2007.
Godina izlaženja - X

UREDNIŠTVO

Željka Turčinović (glavna urednica)
Pavo Marinković
Lada Martinac Kralj
Ozren Prohić

LIKOVNI UREDNIK

Bernard Bunić

SAVJET ČASOPISA

Pero Kvirgić
Ivica Kunčević
Dubravko Jelačić Bužimski
Miro Gavran

NAKLADNIK

Hrvatski centar ITI
Basaričekova 24
Tel. 4920 - 667
Fax. 4920 - 668
hc-iti@zg.t-com.hr
www.hciti.hr

ZA NAKLADNIKA

Željka Turčinović

LEKTURA I KOREKTURA

Jakov Lovrić

TAJNICA UREDNIŠTVA

Dubravka Čukman

GRAF. PRIPREMA I PRUJELOM

AXIS-DESIGN d.o.o., Zagreb

TISAK

GIPA d.o.o., Zagreb

OBJAVLJENO UZ POTPORU

Ministarstva kulture RH
Gradskog ureda za kulturu grada Zagreba

Ovaj broj zaključen je 15. lipnja 2007.

NASLOVNICA

I. Sajko: *Arhetip: Medeja/Žena bomba/Europa*, Zagrebačko kazalište mladih
snimila Mara Bratoš